

RESUMÉ

MARIE TEREZIE A ČEŠTÍ ŽIDÉ

Stefan Plaggenborg

Dekretem Marie Terezie o vykázání všech pražských židů a potom všech židů Království českého z 18. prosince 1744 začala pro postižené těžká doba. Brzy se ukázalo, že vyhoštění navíc stojí v kontextu stavovské opozice proti pokusům o systematizaci za účelem vytvoření absolutistické moci, v kontextu zahraničněpolitické konfliktní situace v rámci válek o nástupnictví a ztráty Slezska, a také hospodářských problémů pražských křesťanských řemeslníků a obchodníků, ale i vrchnostenského hospodářství, které následkem vyhoštění židů upadalo. Zvláště v obranném boji českých stavů proti centralizaci se vyhoštění židů stalo hříčkou nejrozmanitějších zájmů, které nakonec dopadly ve prospěch židů a které asi po třech letech umožnily za cenu zvýšení daní jejich návrat. Nakonec zvítězila myšlenka státního prospěchu, nikoliv tolerance. Marie Terezie pochopila, že absolutistické panování vyžaduje plánovitých zásahů a že svévolný akt jako vyhoštění židů její reformní dílo jen podlomil. Dekret o vykázání židů a jeho odvolání symbolizuje zřetelně přechodný charakter habsburského panování v druhé polovině 18. století.